

Kako bomo letos rezali vinsko trto

Zima s svojim strupenim mrazom in belo odejo se počasi odmika nastopajoči pomladi. Gorice bodo kmalu oživele. Tiha, enakomerna pesem škarij, v spretnih rokah vinogradnikov, bo odmevala z vseh z žlahtno trto posajenih gričev. Vmes pa bo zadenela tudi pesem veselih rezačev, ki s škarijami po svoji volji uravnavajo rodnost rodočih trsov. Globoko v zemljo je trs pogljal korenine, odkoder bodo korenine srkale potrebno hrano za rast in rodnost trsa. Če bo Bog dal še lepo vreme in sonca, bo trta obrodila. Težki grozdi bodo viseli skoraj do zemlje in sodčki bodo polni žlahtne kapljice.

Toplejše vreme prihaja in z njim tudi čas težkega zunanega kmetijskega dela. Vinogradniki bodo odrinili v vinograde, da opravijo običajno vsakoletno rez. Med raznimi deli v vinogradu je spomladi rez prvo in najvažnejše delo. V normalnih letih režemo takrat in tako, kakor je v tistem kraju običajno. Vsem nam pa je še v spominu ostra lanskega zima, ki je v naših vinogradih širom Slovenije naredila občutno škodo. Zaradi mraza so pri nekaterih sortah pozeblila vsa rodna očesa, pa celo enoletni in starejši les. Niso bili redki primeri, da je mraz uničil cele trse. Prav malo sort je bilo, katerim mraz ni nič škodoval. Občutljive sorte v slabših legah so bile bolj prizadete, dočim so proti mrazu odporne sorte v dobrih vinorodnih legah zimo dobro prestale. Pri zimski pozebi najprej pozebejo očesa, nato enoletni les in šele pri zelo ostrem mrazu tudi starejši les. Pozeblo po dolgem prerezano oko je rjavo. Vinsko trta ima zraven glavnega očesa še dva stranska očesa — podočka, ki sta manjša in za mraz manj občutljiva. Lahko se zgodi, da posebej glavno oko dočim podočka ne pozebeta. V tem primeru požene rozga iz podočka, na kateri pa ni nikdar toliko grozdov, kakor na rozgi, ki raste iz glavnega očesa. Kar dar pozebe tudi enoletni les, ki se pozna po rjavi barvi lubja in lesa, tedaj pozebejo tu-

di podočka. Posebej je težko točno ugotoviti in je boljše z rezjo malo počakati.

Peteklo leto je večina vinogradnikov rezala vinsko trto, brez ozira na simako pozebo, kot običajno v normalnih letih. Ko je trta začela odganjati, so šele videli, da so naredili nepopravljivo napako, ker dosti reznikov sploh ni odgnalo. Če rozge niso pokrite s snežno odejo, pozebejo najprej spodnja očesa, ker je mraz pri zemlji najhujši. V takem primeru mora vinogradnik rezati vinsko trto na daljši rodni les, pustiti mora malo daljše reznike, morda celo šparone, čeprav prej ni rezal na šparone. Pametni vinogradniki so preteklo leto počakali z rezjo, da so lahko točno ugotovili zimsko pozebo. Nato so šele rezali in pustili več rodnega lesa, pustili so več in malo daljše reznike, pa tudi šparone so daljše rezali. Tako so pustili mnogo več rodnega lesa kot prejšnja leta s utemeljitvijo, da vsa očesa ne bodo pogrnala. Nekateri vinogradniki pa so celo počakali, da je trta že odgnala, nakar so lahko točno ugotovili, koliko in kaj je pozeblo ter so šele nato rezali, kar je bilo prav gotovo pametno. Pri takšni izredni rezi ne moremo gledati na obliko trsa, ker mi ne sadimo vinske trte zaradi oblike, temveč zaradi pridelka. V poznejših letih pa lahko damo trsu spet pravilno obliko, kar dosežemo z rezjo. Vsi vinogradniki, ki so lansko leto pri rezi upoštevali zimsko pozebo, so se mnogo boljše odrezali s pridelkom kot vinogradniki, ki tega niso upoštevali.

Kaj pa letos? Letošnja zima je bila mnogo milejša kot lanska, vendar je v nekaterih krajih živo srebro v toplomeru zdrknilo izpod —20, pa tudi na —24 stopinj Celzija. Kjer je padla letos toplota na —20 stopinj Celzija ali celo več, je že verjetno, da so očesa na rozgah tudi letos pozebla, posebno še, ker je les lanske leto slabo dozorel. Zato bomo tudi letos previdni z rezjo. Kjer opazite pozebo, počakajte z rezjo in postopajte tako, kakor smo zgoraj na-

vedli, če hočete vsaj nekaj pridelati. Morda ne bo napačno pustiti več rodnega lesa — očeš tudi tam, kjer ni pozeblo. Zakaj? Če bi pogledali pod močno povečevalnim steklom po dolgem prerezano zimsko oko vinske trte, bi videli cel osutek bodoče rozge, ki se z rasto sam podaljša. Tudi število grozdov na bodoči rozgi je že določeno. Kolikor je zimsko oko na rozgi boljše razvito, v toliko bo na bodoči rozgi več grozdov. Zimska rodna očesa, ki se zdaj nahajajo na rozgah, so se razvila že v preteklem letu. Razvoj očes pa je v marsičem

odvisen od vremena v letu razvoja in hranilnih snovi v zemlji. V lepem, sončnem vremenu se rozge vinske trte, pa tudi očesa v pazduhah listov dobro razvijejo in dozoriijo. Lansko leto je bilo slabo vreme, les je slabo dozorel in tudi zimska rodna očesa so se najbrž slabo razvila, kar bo imelo za posledico manjšo rodnost zimskih očes. Zato bo verjetno treba pustiti na rozgah kakšno rodno oko več, če bomo hoteli imeti na bodočih rozgah isto število grozdov, kot v prejšnjih letih. Rodnost vinske trte je določena že eno leto vnaprej. — F. S.

Nekaj nasvetov za gospodarja, ki bi rad letos več pridelal kot doslej

Sredi vojne smo. Še izza zadnje svetovne vojne vemo, da hodijo tri šibe božje: vojna, kuga in lakota, navadno z roko v roki, saj jih tudi v litanijah skupaj jemljemo v misel. Bojimo se torej upravičeno, da bo vse bolj primanjkovalo živeža tudi pri nas, ki nam je zaenkrat z vojno samo še prizaneseno.

Vzrok pomanjkanja živeža v naših krajih je deloma v dejstvu, da se je zaradi vojne skrčil ali popoluoma izostal uvoz mnogih živil, ne le iz inozemstva (n. pr. riž, olje, kava itd.), temveč tudi iz rodovitnejših predelov naše države (n. pr. pšenica).

Drugič, nič manj važen vzrok pomanjkanja živil pa je v duševnem razpoloženju ljudi. Iz poročil, ki jih prehranjevalni zavodi objavljajo, razvidimo, da letos pokupimo vsak mesec vseh vrst razpoložljivih živil mnogo večjo količino kot lani ob enakem času. Vsak, kdor le more, kopiči živila na zalogo, vsi brez izjeme pa porabljamo več hrane, kot v mirnih časih. Skoraj bi lahko govorili o »netekuc« o kakršnem so nam pripovedovali naši dedje, da je vladal leta 1817. Takrat se je človek najedel do sitga, toda komaj je vstal od mize, je bil že spet lačen.

Naj bodo vzroki, da je začelo živil primanjkovati, taki ali taki, računati moramo z dejstvom, da jih že primanjkuje in da jih bo verjetno čedalje bolj primanjkovalo vse dotlej, dokler ne bo čez naša polja spet letal angel miru.

Naša oblastva in strokovni časopisi opozarjajo kmetovalce, naj se letos po-

trudijo, da bodo pridelali čimveč vseh vrst živil.

Nasveti, ki jih dajejo gospodarjem, so prav lepi. Izzyenijo pa navadno v dveh stavkih: »Obdelajte čimveč zemlje!« in »Uporabljajte čim največ umetnih gnojil!«

Vsem tistim, ki si ne morejo nabaviti umetnih gnojil, bodisi ker nimajo sredstev, bodisi, ker jih ni več dobiti, prinašamo nekaj nasvetov, kako lahko povečajo letošnje pridelke — seveda čó bo Bog dal dobro letino, to se pravi, če nam bo prizanesel z mrazom, sušo, povodnjico, točo in drugimi nezgodami.

1. Kmetje, v krajih z močno težko zemljo, naj letos močno poapnijo vse njive, travnike, sadovnjake itd.

Že star pregovor pravi, da dela apno bogate očete, a revne sinove. To se pravi, da apno omogoči rastlinam zkoriščanje vseh zalog redilnih snovi v zemlji. In v težki zemlji je nakopičenih redilnih snovi za erastline izredno mnogo (kajti težka zemlja slabo presnavlja gnoj), vendar v za rastline nesprejemljivi obliki. Apno spremeni te hranilne snovi v rastlinam sprejemljivo obliko, obenem pa zrahlja in prezračí zemljo.

Zdajle je še čas, toda skrajni čas, da navozíte na take njive in travnike apna, na vsak oral vsaj 20 meterskih stotov. Uspeh boste občudovali! Le s hlevskim gnojem in gnojnicó ne gnojíte takoj za tem, ko ste trosili apno!

2. V krajih, kjer je zemlja suha, kaminitna ali peščena, hlevskega gnoja pa premalo, da bi mogli vso svojo zemljo

dobro pognojiti, pa imate na razpolago drugo umetno sredstvo za povečanje pridelkov: gnojenje s prstenino (humusom). Če drugega ne, imate pri vsaki hiši stnalo, to je prostor, kjer žagate in cepite drva. Na tem prostoru ostrgajte vso plast črne prsti, ki jo je marsikje zelo na globoko, ter jo zvozite na njive! Nadalje posnemite vrhno plast tal okoli gnojšč in na dvoriščih ter zvozite to izredno humozno prst, ki je na dvorišču le v nadlego, na polja, ki nam bo zato obrodilo bogato! Če je v bližini listnat ali mešan gozd, skriva navadno v sebi neizčrpne zaklade gnojil, ki so za peščena in rahla tla boljša kot vsako umetno gnojilo. Mislimo na strohnelo, z blatom pomešano listje po gozdnih kotanjah. Vzemite si nekoliko dni časa in izvozite čimveč te prsti na njive in travnike! Zakaj če kje, na lahki, peščeni in kamnitni zemlji velja, da je povečanje pridelka mogoče samo s pomnožitvijo humusa v zemlji!

3. Sadite povsod več »naulnega« fiziolo-preklarja. Fižol bi lahko postal vsej naši deželi najvažnejša hrana. Od naših starih očancev pripovedujejo, da so celo, ko so šli v mesto ali na sejem, nesli s seboj v ruto zavit nezabeljen mrzel fižol, ki so ga spotoma jedli.

Posebno nekatere vrste fižola (n. pr. »kifeljčke«) bi lahko preživiljale vse pozno poletje in jesen naše družine, ker je »strogi fižol« najboljša južna in večerja. Dozorel, izluščen fižol pa je tudi izredno redilna hrana, prikladen posebno za ljudi, ki težko delajo ali se vsaj mnogo gibljejo.

Pa vendar so celi predeli naše domovine, kjer si ne znajo povečati pridelkov na svojih njivah s tem, da bi nasadili: med krompir, peso, koruzo, zelje itd. vrste fiziolo-preklarja. Kjer je pomanjkanje lesa, lahko služijo kot opore za natični fižol stebila ranozoreče koruze ali pa sončnice. Tako druženje je brez škode za koruzo oz. sončnice, ki dozoreta prej, kot se fiziolo listje zgosti.

4. Poskušajte na istem prostoru pridelati dva pridelka. Lani so nekateri z uspehom sadili koruzo činkvantin med rani krompir, ko so ga osipali. Obenem, ko so izkopavali krompir, je bila koruza okopana in osuta ter je zelo lepo obrodila in docela dozorela. Posebno v toplejših okoliših z ne prevlažno zemljo priporočamo poskuse takega pridelovanja.

Nadalje je v vinorodnih in toplejših okoliših pametno, da sadimo peso na njivo, s katere smo poželi ječmen. Po navadi zelo lepo obrodi. Seveda moramo sadike pese imeti pripravljene na sejališču. Enako lahko sadimo na ječmenišče krompir, posebno krompir za seme! Ne bojte se, da ne bi dozorel do zime! Tudi prav lahko v toplejših okoliših sejemo šele na ječmenišče ali za ranim krompirjem!

5. Letos bomo fižol in krompir sadili tudi tam, kjer bi ga sicer ne sadili, to je v vinograde, mlade hmeljnike, breskovove nasade itd. Če je za živež trda, je več vreden za hrano fižol in krompir kot pa vino in hmelj.

6. Letos napravite in zasadite čimveč gozdnih »trebežev« — to je parcel, kjer je gozd na golo posekan. Na takih zemljiščih nekaj let krompir, matični fižol in sploh vse okopavine brez gnojenja izborno uspevajo. Nato pa, ali že kar takoj vmes, bomo ta mesta spet zasadili s sadikami dreves.

»Trebež« so posebno dobrodošli onim, ki nimajo lastne zemlje, pač pa dovolj rok in ust v družini! Noben gozdni posestnik se ne bo branil, dati na razpolago zemljo za trebež, ker ve, da bo imel tudi sam korist od tega, če bo zemljišče očiščeno grmovja in trnja.

7. Namesto umetnih gnojil nam izborno služi pepel. Skoraj nikjer ga ne vozijo na njive, temveč le na pota in v potoke. Škoda! Ne samo pepel, ki ga dobite iz ognjišča uporabite kot gnojilo, temveč tudi iz težko dostopnih gozdov, kjer les uporabljajo le za žganje oglja in apna, zvozite pepel domov in pognojite z njim! Če postrgate s pepelom vred tudi vse ostanke apna ali oglja, ne bo nič škode, temveč le prav!

8. Čez leto prav skrbno obdelujte zemljo in jo čistite plevela! Za vse hranilne snovi, ki jih odvzame zemlji plevel, se zmanjša pridelek! Če bo suho leto, bo treba tudi skrbno gospodariti z vlago, to je, velikokrat zrahljati zemeljsko površino.

Vsi našeti pripomočki za zvišanje naše kmetijske proizvodnje nas ne stanejo ničesar razem dela. Edino apno je treba kupiti. Vendar naj ne bo letos spričo cen, ki jih bodo verjetno dosegli kmečki pridelki, nobenemu kmetu žal za denarjem, ki ga bo dal zanj. Samo: čim prej!

Prišel je čas valenja

V eni izmed prejšnjih številčk smo obravnavali odbiranje valilnih jaje, danes pa hočemo spregovoriti nekaj besed o času valenja, o kokljih, o gnezdu.

Mesec marec je najprimernejši čas za nasajanje naših kokelj, to pa zaradi tega, ker v aprilu izvaljena piščeta dorastejo do novembra in tedaj že začnejo nesti. Po malem neso celo zimo, ko je najmanj jaje in so zato tudi najdražja. Zato bomo začeli valiti že v marcu, da dobimo piščance že v začetku aprila. V ta namen odberemo jajca najboljših nesnic, po možnosti od predlanskih. Jajca naj bodo 55—65 gr težka, pravilne oblike, čista, ne z naborano ali premehko lupino; razen tega naj bodo po možnosti enake starosti, nikakor pa ne starejša od 14 dni.

Za kokljo je najboljša vzeti starejšo kokoš, ki mora biti močna, zdrava in brez mrčesa. Zelo pripravne za valenje so tudi pure; pod puro se lahko da do 25 jajc, pod kokoš pa 15. Če nimamo na razpolago kokelj, si jih je najboljša izposoditi, puro pa k temu lahko tudi prisilimo.

Ko smo pripravili jajca za valenje, našli kokljo, si moramo najti še gnezdo. Gnezdo naj bo na mirnem, mračnem, zdravem prostoru. To mesto naj ne bo presuho ne prevlažno in ne na prepihu. Dobro služi za gnezdo kakšna stara košara ali zaboj; samo mora imeti odprtino, da kokoš s strani prihaja na gnezdo in ne od zgoraj. V gnezdo damo travniško rušo s stravo navzgor; ta uravnava vlago. Vrh tega damo gladko slamo ali seno. Koklja mora imeti mir za čas valenja pred ljudmi in živalmi. Hrane kokljam ne smemo dajati pred gnezdo.

Jajca se morajo vsak dan prezračiti, tudi koklja ve to, zato sleherni dan zapušča gnezdo za kratek čas, med tem pa se napije,

nazoblje in mogoče sprehodi po rosní travi, kar ni škodljivo, ampak koristno, če pri- nese kokoš nekoliko vlage v gnezdo. Priporočljivo je, posebno, če imamo več časa na razpolago, da vsako jutro sami vzdignemo kokljo iz gnezda ter odnesemo ven za četr- ure, ta čas pa pregledamo jajca. Če je kakš- no ubito, ga odstranimo, umazano obrišemo samo s suho krpo. Vendar tu človeška po- moč ni neobhodno potrebna, če ima kokoš svoboden izhod, saj vemo, da kokoš, ki se sama nasadi, izvali navadno vsa jajca, brez naše pomoči. Večkrat tudi brez naše ved- nosti.

Piščanci se lahko izvalijo samo iz oplo- jenih jaje, pod kokljo pa damo včasih tudi neoplojena jajca, ker jih pač ne moremo razlikovati. Razliko med oplojenimi in ne- oplojenimi jajci zapazimo lahko šele šest- dan valenja, zato tedaj izvršimo pregled vseh nasajenih jaje. Za ta pregled vzamemo n. pr. lepenko z ovalno odprtino, naj bo pa malo manjša kakor jajce. Lepenko po- stavimo navpično v mračnem prostoru, z ene strani lepenke namestimo luč (lampo ali žarnico), z druge strani pa pregleduje- mo vsako jajce posebej, držeč ga na odpr- tini lepenke. Oplojeno jajce ima v sredini liso, podobno pajku, neoplojeno pa je čisto in prozorno, brez lise, če pa je ta lisa tem- na in nepremična, pomeni, da je zarodek v jajcu že mrtev. Pod kokljo pustimo samo zdrava, oplojena jajca, neoplojena porabi- mo v kuhinji; oplojena jajca z mrtvim za- rodkom odstranimo, ker niso uporabna.

Po 21 dneh se začnejo piščanci valiti, zato si moramo zapisati, kdaj smo dali jajca po kokljo, da bomo skrbno pazili na valed- se piščance. Postopek za čas valenja in hranjenje izvaljenih piščancev pa pride na vrsto drugič. — Inž. A. Matičič.

Pošteni starši - pošteni otroci

So kraji, kjer ni nobena reč varna pred tatvino. In v istih krajih imajo tudi učitelji v šoli več otrok, ki kradejo. Niso morda to velike tatvine, a vendar zmanj- ka tej učenci pero, drugi svinčnik ali barvica in radirka. Po dolgi preiskavi se vse to najde v žepih ali škaticci drugih učencev.

Odkod to? Starši sami ne vedo, kaj je »tvoje in moje«, zato tudi otroci ne vedo.

Jemati blago tujega človeka ali sosed- se jim ne zdi greh in tudi ne prestopok. Ne vedo, pa tudi to, da so razne slabosti staršev podedljive. Oče je kradel, sin krade. Starši so kradli, otroci kradejo.

Imela sem v razredu učenca. Pri risal- ni učni uri sem razdelila radirke, prešela razdeljene in število zapisala, da ne po- zabim. Na koncu ure radirke »pet po- berem, vidim, da ena manjka. Ni je in

Je ni. Ofrocl obračajo žepe v oblekah, odpirajo škafle, radirke ni. Na obrazu jim vidim, da bi mi radi ustregli, našli radirko in mi jo vrnili.

Pa pogledam v žep pri telovniku nekega učenca. In z njem je tičala radirka. Še opravičiti se ni mogel učenec, tako je bil ob ves glas. Strog opomin in zadeva je bila zaenkrat rešena.

Drugič je izginil svinčnik. Zopet je tčlal v knjigi istega učenca. Sedaj sem bila že bolj huda.

Oče dotičnega učenca je bil že večkrat zaprt zaradi različnih tatvin. Otrok je to slabo nagnenje podedoval in če ga ne bodo spametovali lepi nauki, ga bo morda kasneje sodišče.

Včasih starši ne verjamejo, da se ka-ka slaba lastnost podeduje. Pa je za to stotine in stotine dokazov v življenju samem.

Poznala sem žensko. Bila je pridna in čista perica. Pa se je že tako zgodilo, da je izginil stranki, ki ji je prala, robec ali kak drug kos perila. Na vprašanje, kje je ta in ta kos, je našla vedno kak izgovor. Ljudje so sicer pogodrnjali, a ker druge perice v onem kraju ni bilo, so potrpežli. Imela pa je ta perica hčerko, učenko v mojem razredu. Večkrat je kake učenki kaj zmanjkalo: kruh, pero, robec, dinar, zvezek. Po dolgem času sem prišla na sled deklici, hčerki te perice. Ker se tatvine še niso končale, sem stopila do učenkinine matere. Mati ni o hčerkinih grehih v šoli nič vedela, ker ni imela mnogo časa brigati se za otroka. Povem pa še to, da nista živeli v stiski in pomanjkanju, ker je mati dobro zaslužila kot perica. Torej ni bila to tatvina v silk.

Seveda je bila mati zelo huda na hčerko in v dokaz, da ji je hudo, je še malo pojokala. Nos in oči pa si je brisala z mojim robcem, ki mi je zmanjkal, ko mi je prala perilo.

Tako sem prišla nehote na sled, kdo mi jemlje in krade perilo, dognala sem

pa tudi, da je hčerka pravi otrok matere in imata obe isto lastnost — nepoštenost.

Seveda pa s tem ni rečeno, da tam, kjer otrok včasih kaj »sune«, tudi starši kradejo.

Zgodi se tudi, da otrok najbolj poštenih staršev vzame včasih kako reč. Vidi pri sosedovem lesenega konjička in mu je zelo všeč. Preden se zaveda, kaj je storil, je že konjiček pod suknjičem proti domu bežečega tatiča.

Stanovala sem v hiši, kjer je bila družina, zvesta in do dna duše poštena. V kuhinji na omari sem imela dva dinarja. Fantek se je igral z mojo hčerko, videl denar, poslušal skušnjavo in denar vzel. Nitj opazila nisem in tudi denarja ne bi pogrešala. Pa slišim, kako krega nekdo zunaj pred vrati otroka, ki joka. Mati tega fantka je opazila pri njem denar in zvedela, da ga je vzel v mojem stanovanju. Sam je moral prinesiti denar nazaj in prositi odpuščanja.

Otrok je vzel prvič in kot sem ga poznala še več let, tudi zadnjič. V njem ni bilo toliko nagnjenja do kraje, kot hipna skušnjava, ko je videl svetel novčič. In pravilna materina vzgoja, opomin, pouk in kazen je fantka obvarovala za vselej pozneje.

Starši morajo biti vedno dosledni v vzgoji. Iz malega zraste veliko, to staro življenjsko pravilo velja kaj rado tudi tu.

V šoli sem povedala staro zgodbo o sinu roparju, ki je na vešalih odgriznil materi nos, češ: »Ti si kriva, mati, da sem danes obešen, ker me nisi prvokrat kaznovala, ko sem ukradel prvo reč. In danes moram kot ropar umreti.«

Rekla sem otrokom, naj tudi doma povedo to zgodbo, če jo starši še ne vedo.

Pošteni starši, pošteni otroci in aarobel! Zato pa naj bo vedno vest očeta in matere čista, ker bo tako tudi vzgoja lažja in nekoč odgovor pred Bogom.

G. I.

KUHINJA

Vranični grahki na juhi. Kos goveje vranice operem, potem jo po površini z noževim robom dobro pretolčem, nato pa iztržem in še malo posekljam. Žlico masti ali toliko srovega masla pravo dobro zmelam z enim jajcem. Za dišavo primešam sesekljano čebulo in zelen sesekljan peter-

šilj, ščep popra in malo majaronovih plev. V zmes denem iztrgano vranico, ki naj jo bo 8 dkg. Poprej namočim v mleku ali vodi dve obribani, na rezine zrezani žemljici ali toliko kruha. Kruh namočim, trdo ožmem, primešam zmesi in dodam še žlico moke. To zmes denem v luknjičasto po-

nev in jo pretlačim v vrelo juho. Juho pustim kakih 5 minut vreti, nakar jo dam na mizo. Iz tega testa napravim lahko tudi jetrni riž. Razloček je v tem, da za riž pretlačim zmes skozi strgalo (ribežen). Iz tega testa se tudi lahko napravijo cmoki ali žličniki.

Praženo koštrunovo meso. Kos koštrunovega mesa poparim s kropom in osvežim z mrzlo vodo. Potem meso zdrgnem s soljo, strtim česnom in s poprom. Meso pustim stati dobro uro. V kozlico denem tanjke rezine ali majhne kocke suhe slanin, na tanjke rezine narezane čebule, en lavorjev list, narezane korenine peteršilja, korenčka, nekaj zrn čelega popra, vležano meso in zajemalko juhe. Kozleco pokrijem in pražim do mehkega. Ako je meso mlade živali, zadostuje ena ura za dušenje. Stare živali meso pa rabi 2 do 3 ure. Praženo meso vzamem iz maščobe, narežem na kose in polijem s precejeno polivko, katero sem pred polivom še dobro prevrela. Koštruna dam na mizo s praženimi gobami in spečenim krompirjem.

Zdrobeva pogača. Testo napravim iz 20 dkg moke, 4 dkg surovega masla, enega jajca, malo soli in žlico sladkorja. Testo pustim počivati pol ure. Počito testo razvaljam za prst na debelo, denem na pomazano pekačo in vzdignem robove. Površino pokrijem z gostim, na mleku kuhanim in

ohlajenim zdrobom, vrežem sem in tja koške surovega masla in polijem z v smetani zmešanim jajcem. Pogačo spečem v pečici in ohlajeno narežem na kose ter dam na mizo.

Domača lekarna

Udnica in zatefene noge so delež starosti. Uživaj vsak dan par žlic bezgove mezge ali bezgovega vina. To olajša nado in podaljša življenje.

Noge se šibijo. Ogiblji se razburjanja, kajenja in vina. Prevri česna na olju in uteri tega gorkoga olja v noge do kolen. To se naredi najbolje zvečer. Nato natakni kake stare nogavice. Zjutraj zdrgni noge s smrekovo tinkturo.

Krči in klanje zaradi hude zapeke. Napravi klistir iz treh delov kamiličinega čaja in dela laškega olja. Na trebuh devaj gorke kamiličine obkladke ali maži s kamiličnim oljem. Uživanje odvajalnih sredstev ne pomaga v takem stanju, ker poveča, kar užiješ, pritisk v črevih. Žlica toplega olja vsako uro ali vsake pol ure ublaži bolečine. Jedi ne smeš uživati, dokler se ne izprazni črevo in še po tem le kak čaj, ker so čreva razboljena. Marsikomu pomaga, če uživa vsake pol ure malo tople, močno oslajene vode ali močno oslajeno belo pravo kavo s surovim maslom. Kdor je zaprt, mora izpiti vsak dan nekaj čaš vode, mrzle ali mlačne, kakor mu bolj ugaja. Voda raztopi trdo blato.

GOSPODARSKE VESTI

Živina

Ljubljana. Na sejmu dne 19. februarja je dosegla živina naslednje cene: voli I. vrste 11, II. 10, III. 9,30; krave I. vrste 8,30, II. 6—7, III. 5; teleta I. vrste 14, II. 13 din za 1 kg žive teže. Prašički za rejo od 300—400 din komad.

Velike Lašče. Na sejmu dne 17. februarja je bilo 120 glav goveje živine in 13 plemenih prašičkov. Cene so bile sledeče: voli I. vrste 11, II. 10, III. 9; telice I. vrste 11, II. 10, III. 9; krave I. vrste 9, II. 8, III. 7; vse za 1 kg žive teže. Mladi prašički 280—360 din komad.

Kranj. Ne rednem ponedeljskem sejmu dne 24. februarja so prodajali živino takole: voli I. vrste 10—11, II. 9—10, III. 8—9; telice I. vrste 10—11, II. 9—10, III. 8—9; krave I. vrste 9, II. 8, III. 7—7,50; teleta I. vrste 14, II. 13; prašiči špeharji

19,30—20, pršutarji 17,50—18,50 za 1 kg žive teže. Mladi prašički od 7—8, tednov stari komad 300—350 din. Na sejmu so prignali 24 volov (prodali 15), 22 krav (14), 3 telice (1), teleti (2) in 73 prašičev (51).

Semič. Na živinskem sejmu v Semiču dne 17. februarja, ki ga je motil dež, je bilo vseeno mnogo živine in sicer 612 volov (prodanih 76), 136 krav (30) in 150 glav mlade živine. Cene so se gibale takole: voli I. vrste 11, II. 9—10, III. 8; mlada živina I. vrste 10, II. 9, III. 8; krave I. vrste 8—9, II. 6—7, III. 5—6 din za 1 kg žive teže.

Maribor. Na sejmu dne 25. februarja je bilo skupno 606 komadov živine, prodali so pa 377 komadov po naslednjih cenah: voli debeli 9,50—10,25, poldebili 8,50—9,50, voli za rejo 9—10,50; biki za klanje 7—8,50; mlada živina I. vrste 9,

II. 8, III. 7.50; krave za zakol, debele 7—8.50, krave za rejo 8.50—10.50, krave za klobase 5.50—6.75; teleta I. vrste 11, II. 8 din za 1 kg žive teže.

Ptuj. Dne 18. februarja so imeli živinski sejem, kamor so prignali 71 volov (prodali 32), 216 krav (91), 11 bikov (4), 19 junčev (5), 47 telic (18), 57 konj (19) in 3 žrebeta (1). Cene so bile sledeče: voli I. vrste 9, II. 8, III. 7.50; junci I. vrste 7.25; II. 6.50—7, III. 6; telice I. vrste 10, II. 8—9, III. 7; krave I. vrste 7.50, II. 5—6, III. 4.25 din vse za 1 kg žive teže. Konje so prodajali od 2000—6000 din komad, žrebeta pa od 1000—3000 din. Naslednji dan je bil svinjski sejem, kjer so dosegle svinje takele cene: pršutarji 12—13, debele svinje 13.50—15, svinje za pleme 10—11.75 din za 1 kg žive teže.

Ljubljanski trg

Cene mesa: goveje meso 13—18 din za 1 kg po kakovosti; jezik 18, vampi 10; pljuča 6, jetra 14, ledvice 16, možgani 20, loj 14—24 din za 1 kg. Teletina 16—20, jetra 24, pljuča 19; svinjina 18—24, pljuča 8, jetra 15, ledvice 19, glava 9, slanina domača s kožo 25, brez kože 25, salo in riba 26, svinjska mast 28—30, prekajeno meso 26—28 za kg. Meso drobnice: koštrunovo 14—16, jagnjetina 16—20, kozličevina 20; Konjsko meso 8—10 din za kg.

Klobase: krakovske 30—35, hrenovke 28—30, safalade 38—40, tlačenke 16—20, sveže kranjske 30, polprekajene kranjske 40, suhe kranjske 60, prekajena slanina 25—30 din kg.

Perutnina: piščanec komad 16—30 din, zaklan kg 23—36; kokoš komad 30—45 din, zaklana kg 27—30, petelin komad 25—40, raca komad 25—35, zaklana kg 26, gos komad 30—50, zaklana kg 24—26 din, golob komad 5—6, domač zajec komad 10—20 din; pulerdi zaklani kg 34—36, kapuni 36—40 din kg.

Mlevski izdelki: pšenična moka št. 0 9—9.50, enotna 5.50, kaša 8—10, ješprenj 7.50—9.25, ješprenjček 9—13, otrobi 3—3.50, koruzna moka 4—5, koruzni zdrob 5—6.50, pšenični zdrob 9—10, ajdova moka 9—13, ržena moka 6—7.25 din za kg.

Zelenjava: solata ajserica 10, endivija 12, radič 22—24, inozemski radič 28, evetača 7, pozno zelje 2.50—3, rdeče zelje 4, kisló zelje 3—4, ohrovt 4—5, karfiola 7, kolerabe 1, špinača 16—18, konoplja 16, laneno seme 14, luščen fižol 5.50—9, čebula 2.50—3, por 4—5, češenj 14—24,

krompir 1.50—2, kislá repa 2.50—3, rdeča pesa 5—6, peteršilj 8—18, korenje 6 din za kg.

Najvažnejše specerijsko blago: kava pražena kg 132—161 din, kristalni beli sladkor 18.50, sladkor v kockah 20.50, kavna primes kg 21—26, riž 12—18, namizno olje 24.50, bučno olje 27, kis 4—5, sol morska 2.50, kamena sol 2.50—6, cel poper 160, mlet poper 180, paprika 30, sladka paprika 35, petroj I 9, testenine 10—20, pralni lug 3 din za kg.

Mariborski trg

Cene mesa: govedina 13—18 din kg, jezik 12—16, jetra 8—10, ledvice 14—16, loj 14—18, pljuča 4—6; teletina 12—18, jetra 18—24, ledvična pečena 18—20, možgani 18; svinjina 20—21, jetra 15—16, jezik 18—22, ledvice 18, možgani 18, slanina 24, salo 24 din. Prekajena svinjina 25—30, svinjska mast 28—30, prekajena slanina 30—35 din. **Klobase:** brunšviške 17—20, debrecinske 19—30, hrenovke 24—30, kranjske 32—44, krakovske 28—45.

Perutnina: kokoš komad 35—45, zaklana kg 25—30, petelin komad 35—50, zaklan kg 28—30, majhni piščanci par 36—46, večji piščanci par 48—90, piščanec zaklan kg 30, pulard zaklan kg 30—36, puran komad 65—90, zaklan kg 25—30, raca komad 28—32 din, domač zajec 15—60 din.

Zelenjava: cvetača 12, čebula 4—5, češenj 12—18, krompir 2—2.50, kislá repa 3, kisló zelje 3 din kg.

Sejmi

10. 3. živ. in kram Višnja gora; gov., svinj. in kram. Raka; živ. in kram. Stari log. Poljčane; svinj. Središče. Dol pri Hrastniku. Kapele pri Brežicah. Sv. Jurij Taboru. — 11. 3.: živ. in kram Črnomelj; gov. St. Janž na Dol; živ. in kram. Kamnik; živ. Blagovica; konj. in gov. Maribor; svinj. Ormož; živ. Slov. Bistrica; svinj. Dol. Lendava. — 12. 3.: živ. in kram. Turjak. Dol. Logatec; gov. svinj. konj. in kram. Drnovo; živ. in kram. Radovljica; gov. konj. in kram. St. Rupert; živ. in kram. Turjak; svinj. Celje. Ptui. Trbovlje; živ. in kram. Sv. Jurij pri Celju. — 13. 3.: živ. in kram. Loka pri Zidanem mostu; svinj. Turnišče. — 14. 3.: živ. in kram. Begunje pri Logatcu; svinj. in dobnin. Maribor; živ. in kram. Muta, Sv. Vid pri Grobelnem; živ. Črenšovci. — 15. 3.: živ. in kram. Gradec. Lož. Zdolet; živila in prašiči Trbovlje; gov. in kram. Prosenjakovci.

PRAVNI NASVETI

Obnova meje. S. M. Kupili ste nekaj parcel, pa ne veste za točne meje. Kako bi mogli ugotoviti prave meje kupljenih parcel? — Prosite pri domačem okrajnem sodišču za obnovno mejo. Sodišče bo odredilo na tako prošnjo razpravo pred sodiščem radi poskusa poravnave med prizadetimi mejaši. Če ta ne uspe, se odredi razprava na mestu samem in se bo tam določila meja.

Dediščina po nezakonskem očetu. I. S. B. Nezakonski oče je izročil posestvo zakonskemu sinu, nezakonskemu pa je dal primeren delež iz izročnega posestva, denar pa si je pridržal zase. Sedaj je nezakonski oče umrl brez oporoke in vprašate, kdo je dedič: ali zakonski sin ali vdova ali tudi nezakonski sin. — Zakonita dediča sta pokojnikova vdova do $\frac{1}{2}$ zapuščine in zakonski sin do $\frac{1}{2}$ zapuščine. Nezakonski sin pa do očeta nima nobene zakonite dedne pravice. Nezakonski otroci imajo zakonito dedno pravico le do zapuščine svoje nezakonske matere in do zapuščine materinih sorodnikov.

Dolg žene. J. K. K. V. — Žena je imela plačati dolg, ki ga je prevzela s parcelo. Za plačilo tega dolga jamči osebno le, če ga je prevzela v svojo plačilno obvezo, sicer jamči samo s parcelo, odnosno izkupiškem parceli. Zakonski mož žene pa sploh ni plačnik za ta ženin dolg.

Skrivanje imovine pred rubežnijo. G. T. S. — Imate s sodbo priznane pravne stroške, ki jih nasprotnica noče plačati. Ko ste jo rubili, je razno boljše obleko skrila. Vprašate, če ji lahko sami vzamete to obleko, ki jo sedaj po brezuspešnem rubežu zopet nosi. — Sami ji ne smete prav nič vzeti. Pač pa lahko predlagate pri sodišču, da se izvrši ponovni rubež po predhodnem vašem obvestilu. Takrat boste mogli sami izvršilnega organa opozoriti, kaj in kje ima svojo obleko spravljeno ali pa tudi denar in bo eksekutor vse to zaplenil. — Če bi tudi taka rubež ostala brezuspešna, pa imate pravico, da predlagate pri sodišču, da vaša dolžnica pod prisego napove svoje premoženje. Če bi pod prisego kaj zamolčala od svoje imovine, bi s tem storila krivo prisego, ter bi bila lahko kaznovana z ječo do petih let.

Dokupljena njiva brez prave ceste. B. F. V. — Sosed ima prav. Po novi cesti, ki pelje preko njegovega dvorišča, sme voziti le tisti, ki mu gospodar dvorišča to dovoli. Po stari cesti, ki je sedaj v zelo slabem stanju, pa imajo pravico voziti tisti sosedi, ki so si to pot priposestvali. K novodokupljeni njivi smete torej po najbližji, t. j. novi cesti voziti le s privolitvijo sosesa. Če ta ne dovoli, boste morali voziti po javni občinski

poti naokrog, čeprav je desetkrat daljša od nove ceste. — Napravite s sosedom pamenten sporazum. Prisiliti ga pač ne morete, da bi vam pustil cesto.

Očim ni dožan dati dote. A. B. C. — Poročili ste dekle, ki je prinesla v zakon dvojne nezakonskih otrok. Ti otroci imajo pravico zahtevati oskrbo in preskrbo le od svojega nezakonskega očeta, ne pa od moža svoje matere. Doto pa je dolžna dati le nezakonska mati. Zato vas žena ne more po zakonu prisiliti, da bi dali njenim otrokom doto.

Posledice fantovskega pretepa. O. P. S. Pred 13 leti ste bili priča pretepa, katerega glavni krivec je posedoval neka premoženja in je moral plačati vse stroške posledice pretepa. Stroški pa so bili razdeljeni na vse priče pri pretepu, a drugi takrat niste imeli nič premoženja in zato vas ni nihče terjati. Sedaj pa zahteva tisti, ki je že vse plačal, da mu povrne na vas odpadajoči znesek. — Izgleda, da niste bili samo »priča«, ampak tudi udeleženec pretepa in kot tak tudi obsojen na nerazdelno plačilo stroškov odnosno odškodnine. Svetujemo vam, da pri domačem sodišču prosite za vpogled dotičnega kazenskega spisa in vam bo sodnik tolmačil, na kaj ste bili vse obsojeni. Če ste bili vsi udeleženci obsojeni na nerazdelno plačilo, sme dotični, ki je poškodovancu plačal vso prisojeno odškodnino in stroške, od ostalih soobsojencev zahtevati povračilo po enakih delih. Taka terjatev zastara šele v 30 letih.

Zavarovalnica v desetih letih. J. V. P. Če in koliko bo dotična zavarovalnica v 10 letih mogla izplačevati, vam ne moremo povedati. Verjetno tega tudi zastopnik konkurenčnega zavoda ne more vedeti. Pojasnila o zanesljivosti ene ali druge zavarovalnice pa ne spadajo med pravne nasvete.

Ustavitve neugodne rente. M. J. R. Ko boste prejeli odlok SUZOR-ja, da se vam renta ustavi, češ, da se je stanje rok zboljšalo, imate proti ustavitvi rente pravico pritožbe na sodišče delavskega zavarovanja v Ljubljani. Pritožbo lahko sami napišete, lahko pa tudi prosite Delavsko zbornico v Ljubljani, da za vas napiše pritožbo in vas potem tudi zastopa, kar vse vrši Delavska zbornica brezplačno. Sodišče vas bo dalo po sodnem zvedencu preiskati in po njegovem mnenju nato izdalo sodbo, proti kateri se pa končno lahko še pritožite na Vrhovno sodišče v Ljubljani.

Dediščina nezakonskih otrok. S. L. O. Nezakonski otrok nima postavne dedne pravice po očetu ali očetovih sorodnikih. Po materi in materinih sorodnikih po pripada nezakonskemu otroku enaka dedna pravica, kakor zakonskemu. Seveda pa nezakonski oče z oporočo svojemu nezakonskemu otroku zapusti, kar hoče.